

דפי עיון

"ליהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:

"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

במפרשים

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

יו"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858 ד.נ.שדה-גת * טל': 08-8616173 * פקס: 08-8616174

שנת תשס"ט

פרשת אמור

א. מלאכת מחשבת.

פרק כג' פסוק א':

מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קדש אלה הם מועדי:

דרשו חז"ל אשר תקראו אהם, ולריך לדרוש למה זה רצה הקב"ה לזכות בזה ישראל ולהכריח רצונו ורצון לזאת השמים לשבות ולחוג ביום שרצו ישראל ולא יזוה להם סדר כבוד ואמיתי להקדיש את המקודש למעלה? טעמו של דבר לפי שיטתנו סדר היום כהשגות מושג הארלות, ויש לך מקום מהישוב שיצטוו בו ביום השבת ובמקום אחר בשעה היא יעשו חול, כי אל מול המזרח השמש ילא על הארץ קודם ממה שזרח לנו ויסתר מהם צפת עדיין לנו זרח ובהפך בארלות המערב, וכל מה שגלך נגד המזרח ישהה השמש לבוא באופן שכאשר זרח לנו ביום השבת יבוא ליושבים החמיני ויהיה אס כן בין כל כדור הארץ הפרש יום אחד כידוע לאשר סבבו כל העולם באניות, ובפרט לי אדיר ויטוריא"ה מנו הימים ומלאו בכל סיבובם חסרון יום אחד בלכתם לגד מזרח ויתרון יום אחד בסבובם מלר מערב, ואם יקרה שכל סבוב שטח הארץ ישנו בני ישראל סביב סביב בהכרח יבואו שני ימים חמידיים אשר בהם יקדשו ד"מ יום השבת בין כל יושבי תבל, כל יישוב המחפש למערב יהחיל שעה אחת אחר הושב למול מזרח רחוק ממנו ק"ו מעלות וישלים שעה אחריו וכן כלם עד שהאחרון יהחיל כ"ד שעות אחריו וישלים לשני ימים, ואחריו בחפוי שיהו סעם לשני ימים טובים של גליות ולא דבר רק הוא, על כן לזה ה' את הברכה במעשה ידיו ורצה להקדיש כל שעה ושעה שישראל יקדשו היום בשביל ביאת שמש ייהיה בכל מושב הארץ שיהיה, ואמר שמועדי ה' אשר תקראו אהם באויה מקום שיהיה, רצה שאלה יהיו מועדיו אע"פ שהיה מן הנכון להקדיש כ"ד שעות לבדם בשווי בכל שטח הארץ יבואו ביום זה או ביום אחר, כאשר יקרה לשוכנים תחת הקטבים ששם בהכרח לא יוכלו להקדיש יום או לילה כ"א כ"ד שעות מן היום וכ"ד שעות מן הלילה ששמה ארוכה עד ז' חדשים וכן הימים:

אלוה

1. מה בדיוק השאלה שדרשו חז"ל כאן וכ"כ מי היא?
2. כרשננו מסביר תופעה טבעית וצ"ל ידה מנסה לתרץ הקושי, מהי התופעה וא"כ זה שייך לכאן?
3. כרשננו מנסה להסביר הלכה de שני ימים חס בחו"ל צפ"י העיון הסברו הקודם, א"כ?
4. אט כן מה צמ השבת?
5. מה האט המוצריט: מוצרי ה' או מוצרי ישראל?

* * *

ב. העמק דבר.

פרק כג' פסוק ב':

ריש מס' ר"ה ארבעה ראשי שנים הם, נפקת על המבואה, ובעזרת על פירות האילן, ונחג על המים כו', וא"כ משמעות זה המקרא כן מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קודש, מה ששייך לנו אלה הם מועדי.

בג (ב) אלה הם מועדי. לפי הפשט חריכות לשון הוא, אבל הענין דכמו דימי מועדות המה מקראי קודש לנו כאשר יבואר בסמוך משמעות מקרא קודש, כך המה מקראי קודש להקב"ה כניכול לענין הליכות עולם, שהוא עשה ימים אלו לראשי השנה לענינים פרכים, וכדמנן

אמור

די"ג א' בד"ה לא קראו מקרא קדש, והכי ת"י יעשה א' עה"פ כי תבואו לראות פני חדש ושנת קרא מקרא יע"ש, ועיין מש"כ בספר שמו"צ ט"ו. ולפי דברינו יבואר מקרא ד' א"ה מועדי ה' מקראי קדש. שהקב"ה קרא אותם מקראי קודש ליום הדין, אשר תקראו אותם במועדים. שאז תקראו גם אחס, מש"ה שינה הכתוב שם והקדים מקרא קודש לתקראו אותם,

אלה ולא זולתם, וא"כ אין משמעות האי אלה כמשמעות אלה מועדי ה' דכסמוך, דשם משמעו שמונה והולך המועדים, וכאן משמעו אלה דיקא קבעתי אותם להליכות עולם וללכרי בני אדם. והנה משמעות מקראי קדש השייך לנו נהרבה אופנים הוא, א' כבוד היום נכבדה ושמה ומלבושים, ב' קיצוץ עם לשם ה' כהרמז"ן, גם שנקרא אותם יום קודש כך פי' הס"כ, והוא מצוה להתפלל אז כפרש"י שנועות

אלות

1. מה קשה לו לכאורה?
2. מה ההבדל בין מקראי קודש לנו לאלה ה' הקב"ה?
3. כמה מתבטא היות החזק מקרא קודש לנו?
4. מה דעתו בדבר היות המקראות קודש ליום הדין?

* * *

תכפר על העברה שינה במקצת המוסף של ראש השנה, יום כיפור ושמייני עצרת. בראש השנה וביום כיפור הרי האומה קרואה להיוועד עם ה' - מתוך הברת חסרונותיה לשעבר; ובשמייני עצרת היא דבקה בה' שמחה בשמחת התורה - אפילו ניטל ממנה ביתה ורכושה. באותם הימים הרי האומה היא עם התורה רק ככלל, ואם כריכוזי של פרטים: והעילה המבטאת את עבודת ה' איננה פדים בני בקר שנים, אלא פר אחד: שכן בראש השנה וביום כיפור הרי תפקיד הכלל הוא נהודת המוצא, שממנה יתעלה כל יחיד כדי לשוב למעמד של עובד ה': וכעין זה בשמייני עצרת: ישראל יזכור את המישמעות הנצחית של כלל ישראל - שלא תאבד לעד למדות כל חסרונות היחיד: הוא בני אחד לאל אחד וספר תורתו בידו: רעיון זה הוא מקור שמחתנו וישראל ישמור על ברית אלהיו - אפילו ניטל ממנו ביתו ורכושו.

כן הסברנו במקומות שונים, שהפר מבטא את האדם, העובר לפני ריעיו ברוב איל ומורה להם את הדרך, ועלפי זה יש להסביר את משמעות קרבנות המועדים - שאבטיפוס שלהם הוא מוסף של ראשי חודשי פרים בני חברה שנים ואיל אחד כבשים בני שנה שבעה תמימים - לעולה, ושעיר עזים אחד לחטאת ובמדבר כח יא: ט"ז, קרבן זה מבטא את האומה המזוינת להיוועד עם ה': כל יחיד שבה הוא עובד את ה' ולפיכך האומה בכללה עוברת ברוב איל לפני שאר האומות וקודמת להם לבוא בעקבותיה: כל דברי ימיה אינם אלא אצבע אלהים, ויד ה' בת גלה בהם: ולפיכך ככל הבחינות האלה היא מתמסרת כליל לעבודת את ה' במעשיה: ואם סרה מן התפקיד הנצחי המוטל לה בברדש, היא תשיב לקיימו מכאן ואילך: בענין נאמנותה לעתיד היא

ג. רש"ר הירש

פרק כג' פסוק יח'

אלות

1. כמו כאל פירושו על הקרבנות ועל כלי המשכן אחכס כרננו שמאות סאלית לציוויים, מה מטריד אותו כאן?
2. מה מסמלים: הכר, האיל והכבש ואיך זה מסתדר לו עם הקרבנות השונים הקרבים?
3. מה ההבדל בין ראש חודש לצומת ראש השנה ויום כיפור?
4. מה המיוחד והמיוחד את שני עצרת?
5. מה הרציון הכולל של כל דבריו?

* * *

ד. רבינו בחיי

פרק כג' פסוק לט':

(לט) אך בחמשה עשר יום לחדש השביעי באספכם יש לשאול כאן: והלא כבר נאמר למעלה: בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הסוכות¹¹. אלא דרך הכתובים כן מפני אדיקות הענין וכל מה שהפסיק בינתיים, ועוד נראה לי לומר כי למעלה הזכיר ענין הקרבנות שהם חקי הש"י, ושם ירמוז על של מעלה, הוא שאמר: ביום הראשון מקרא קדש¹², ביום השמיני מקרא קדש¹³, אבל בכאן למטה, יבאר בשל מטה ויזכיר שם חקי ישראל שיחגו חג ה' שבעת ימים בזמן האסיפה, ושיטלו בו מצות הלולב לכפר על קקולו של אבינו הראשון שהיה בזמן הזה וזהו שסמך לו מיד: ולקחתם לכם¹⁴, וזה נראה לי נכון.

אלות

1. מהי אלתו בראשית דבריו?
2. מה מצנהו הראשון בפסוק?
3. בפירושו השני רומז הכסוק על התיחסות שנה מצד הקב"ה לצומת התיחסות בני ישראל, התוכל להסביר?
4. כמה נוספים לאלה?

* * *

31

פרק כג' פסוק מ':

מ. ולכן אמר בסוף ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר. כי הם טכסיסי מלוכה וסימני מלכות. כמו שכתבו בזוהר נ^{סו} שזה דומה לאדם שיש לו דין עם אחד, והם עומדים לפני המלך, והמלך חייב לאחד וזיכה לאחד. והיו שם ממתנינים לידע עם מי הדין ולא היו יודעים, עד שבא אחד ואמר מי שיוציא בידו שרביט המלך הוא נצח הדין. כך כל העולם עומדים בדין בחדש זה ואין יודעים מי נוצח הדין, יצא אחד ואמר מי שיוציא בידו שרביט של המלך נצח הדין. כך אמר להם ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וכפת תמרים, ואלו הן ארבע טכסיסי מלוכה, והוא שרביטו של מלך. בענין שכל העולם יודעים שישראל נצחו הדין ^{סו}. וא"כ אחר שנצחו הדין, אינם יראים מכת הדין. ולכן צוה להם בסכות תשבו ז' ימים, בלי פחד ויראה.

אלףות

1. *למה נאמר דין ארבעת האינים לפני ציווי ישיבה בסוכה?*
2. *מה מסמלים ד' האינים ואיך זה מתבטא?*
3. *למה כשאין יראים יכולים לשבת בסוכה?*

* * *

ו. רמב"ן.

פרק כג' פסוק מג':

(מב) אורח. זה אורח. האורח. להוציא את הנשים שלא תלמיד מהמשה עשר של חג המצות לחייבן בסוכה כמצה ^{סו}. בישראל. לרבות הגרים ^{סו}. לשון רש"י. יבת"כ ^{סו}. אורח. זה אורח. האורח. להוציא את הנשים. כל האורח. לרבות את הגרים ^{סו}. יעבדים משוחחרים. ופשוטו של מקרא * על דרך הקבלה מפני שאמר הכתוב תירה אחת יהיה לכם ^{סו}. לגר ולאורח הארץ ^{סו}. ואמר ככם כגר יהיה לפני ה' ^{סו}. לא יצטרך להשיב ולהזכיר בכל מקום כל האורח והגר. ואמר כל האורח בישראל. כלומר כל אשר הוא מישראל מגדולם ועד קטנם ^{סו}. שלא יהיה די באחד מבני הבית לדיר בסוכה והשאר ישבו בבתיים. אבל כלם ישבו בסכות. ויתכן שיאמר כל אשר כאורח רענן ^{סו}. בביתו. להוציא מפרשי ימים יהולכני ^{סו}. על דרך * :

אלףות

1. *מה ההבדל להלכה בין דיני כסח לדיני סוכות?*
2. *למה ארים כלולאים במצוה זו?*
3. *מה ולאמה דינס על "מכרשו ימים והולכני על דרך"?*

* * *